

Když před deseti lety lámal paralelně srdce Kateřině Brožové a Aleně Antalové v Pojišťovně štěstí, dojímal se tím každou neděli večer skoro čtyři milióny diváků Novy. Vytvořil pak mnoho pozoruhodných a nelibivých divadelních rolí, prožil věci, na které není úplně pyšný, ale idolem ženských srdcí zůstal. Příští měsíc slaví padesátku, o níž tvrdí, že je pro něho číslovkou jako každá jiná.

>> Dana Braunová

■ Je ta padesátka příležitostí k bilanci?

Je to jenom číslovka a ty jsem přestal sledovat zhruba ve svých pětatřiceti. Někdy mám pocit, že moje duše je stará daleko víc než padesát, tělo někdy funguje jako u dvacetiletého kluka, jindy to je obráceně.

Bilancování nemá smysl. Jako u každého, kdo žije v nějakém tempu, má nějaké pracovní nasazení, platí, že tu dneska jsem a zítra tu být nemusím. Jsem šťastný, že jsem zdravý, že se mým dětem daří, že mám práci, a jestli mi je při tom čtyři-

cet nebo padesát, není vůbec důležité. Oslavy nechystám, protože společnost vyhledávám stále méně a méně.

■ **Není vám líto, že jste jako herec vyrostl z rolí milovníků a svůdníků, zmítajících se v citových turbulencích, ve kterých jste se tak dobře zabydlel?**

Milovník se může skrývat v osmdesátiletém muži stejně jako ve dvacetiletém. Nevidím ve svém pohledu na city velký rozdíl od doby, kdy mi bylo šestnáct. Uvědomuji si samozřejmě, že některé věci už moje tělo nemůže. Nevrhám se do různých zbesílostí jako dřív.

■ **Například?**

Když jsme točili s Viktorem Polesným dvoudílný televizní film o pilotech Boží pole, měla moje figura skočit padákem z letadla. Najali na to kaskadéra, ale já trval na tom, že to chci skočit sám. Po velmi rychlé a velmi nepečlivé přípravě jsem to skočil. Měli jsme natočenou asi polovinu filmu a riziko, že si něco zlomím, bylo nemalé...

■ **Po skalách lezete pořád?**

Pořád. Špičkoví horolezci by sice nad mým lezením mohli ohrnovat nos, ale dokud budu zdravý, nechci se toho vzdát. Je to nádherný sport, u kterého člověk vypne všechny starosti. Navíc se moc dobře cítím v přírodě.

<< V tragikomedii *Smlouva* hraje sedmdesátiletého, nepříliš úspěšného autora komedií, který chce skončit se životem a najme si na to vraha. Tím má být hotelový portýr Karel Zima. Foto Divadlo v Rytířské – Petr Našic

■ V komedii *Smlouva* od Sławomira Mrożka hrajete člověka, kterému táhne na sedmdesát a chce skončit se životem. Jak se v takové roli cítíte?

To téma – zda žít, nebo nežít – je v dnešní době daleko aktu-

álnější i pro mnohem mladší lidi, kteří řeší dluhy, nezaměstnanost, krize ve vztazích. To, že mé postavě je sedmdesát, není pro mě tak podstatné jako téma *lůzra*, kterému docházejí peníze a neví, jak dál.

■ Vy víte?

Niccolò Machiavelli vložil ve hře *Mandragora* Callimakovi do úst velmi moudrá slova:

Jak málo dobrého najde člověk v tom, co hledá, porovná-li to s tím, co všechno doufal najít.

To je dilema, před nímž stojíme všichni. Očekávání bývají barvitější než realita, která přijde. To platí v práci, ve vztazích, když člověk jede na dovolenou, koupí si nový byt, objedná si v restauraci jídlo.

■ Jaká jsou vaše očekávání?

Byl bych rád, kdybych byl pořád schopen vnímat věci, které mě překvapují, vytrhují mě ze stereoty-

pu. Kdysi jsem se zabýval kung-fu a cvičil jsem s člověkem, který pobýval v šaolinském klášteře. Na jedné lekci se mě zeptal, zda už kvetou kaštany. *Já jsem si ještě nevšiml, mistře*, odpověděl jsem. A on mi odpověděl: *A není to škoda?*

Chtěl bych, abych si stále přál být každý den překvapen něčím novým

Člověk chodí do zaměstnání stejnou cestou, na stejné místo, tráví tam delší či kratší dobu, je pak více či méně unavený, jde domů, kde si odpočine a jde spát, a ráno se to celé opakuje. Najít si v tom stereotypu chvílky zastavení, kdy člověk najednou vnímá věci, o nichž si už ani neuvědomoval, že ještě existují – houf ptáků, krásný strom, zasněžená pláň – bývá čím dál tím

Foto Právo – Milan Malíček

Miroslav Etzler

žasnoucí

těžší. Chtěl bych, abych si stále přál být každý den překvapen něčím novým.

■ Pořád tolik čtete?

Čtu méně a čtu pozorněji. Je to pro mě rozkoš, kterou si nemohu dovolit tak často, jak bych si přál. Během roku a půl jsem nazkoušel tři těžké divadelní role a měl jsem hodně práce. I proto, že čím jsem starší, tím jsem zodpovědnější. Jsem vděčný divákům, kteří tvoří polovinu divadelního představení – druhou polovinu tvoříme my na jevišti –, že do divadla přijdou. Dnes to není laciná záležitost.

Když mám představení, věnuji tomu celý den. Zopakují si text, do divadla jdu tak dvě a půl hodiny před začátkem. Zkontroluji si scénu, všechny rekvizity, přemýšlím, proč to hraju, co by si z toho měli diváci odnést.

■ Mění se s věkem váš literární vkus?

Kvalitní věci zůstávají neměnné. Vedle toho jsou módní tituly, které mohou být kvalitní a mohou rezonovat s nějakým mým momentálním zájmem a ty si ze zvědavosti přečtu. Rád se vracím k básníkům, které jsem si kdysi v mládí zamiloval. Je to třeba

François Villon, v němž nacházím kvality, které jsem v těch osmnácti neviděl.

Z českých básníků pro mě stojí na vrcholu Ivan Blatný, ten mě bude provázet navždy. Zejména jeho brněnské Melancholické procházky, které napsal ve dvaceti a které mě provázely při studiu na JAMU, mě nepřestanou fascinovat.

V poslední době mě zajímají historické tituly, literatura faktu týkající se Habsburků, první republiky, Masaryka, Beneše.

■ Dlouho vás nebylo vidět v českém filmu.

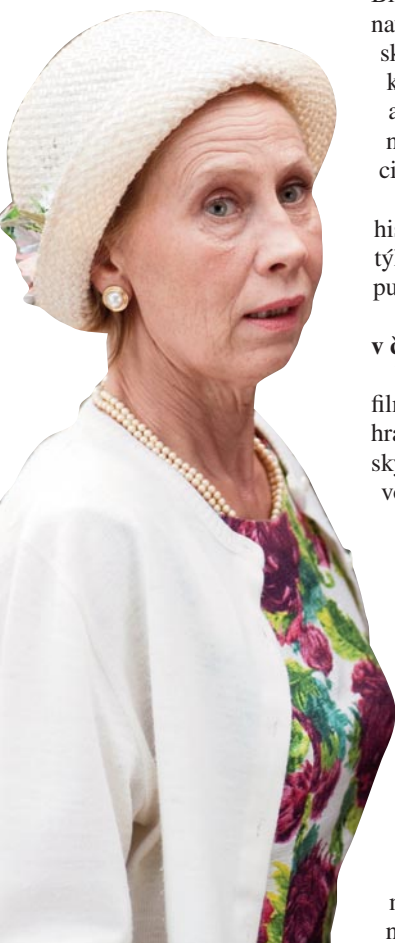
Vloni jsem točil finsko-český film *Láska, soudruhu*, kde jsem hrál s jednou z největších evropských hereček Kati Outinenovou. Byl to úžasný zážitek. Jenže na filmy se dnes nechodí, a když už, tak na komedie. Lidé nechtějí v kině přemýšlet o vážných věcech. Není divu, když si uvědomím, kolik existenčních starostí dnes mají. Pořídit si byt, uživit děti, postarat se o nemocné rodiče, to dnes není nic jednoduchého.

Koupit si za 180 korun lístek do kina si každý rozmyslí. Zvláště když se málokdy najdou příběhy, ve kterých by

se viděli, které by jim ukazovaly nějakou cestu.

■ Nezkomplikovali jsme si svobodou život?

Nemyslím, že život má být o tom, aby jím člověk prošel pohodlně. Znáám lidi, kteří dělají dvě zaměstnání a nereptají. Znáám takové, kteří mají jedno dobře

>> Jako francouzský osvícenec Denis Diderot právě zapisuje do své slavné *Encyklopedie* heslo „morálka“. Ve hře E. E. Schmitta mu v tom je vydatnou pomocnicí Nela Boudová v roli malířky Therboucheové. Foto archiv Divadla Palace

<< S finskou herečkou Kati Outinenovou v *hořké komedii Láska, soudruhu*. Foto Bontonfilm

>> V seriálu *Cesty domů* hraje kriminalistu kapitána Maška. Jeho nadřízenou je Miluše Šplechtová. Foto archiv FTV Prima

zaplacené a neustále nadávají. Změna, která před 25 lety přišla, přinesla řadu plevelných nehezkykých věcí – včetně toho, že se politická scéna nedokáže domluvit na zásadních věcech. Nicméně věřím, že za dalších 25 let to bude dobré. To už snad nepůjde o rychlé zbohatnutí.

■ **Nová generace ve vás budí optimismus?**

Vidím to na svých dcerách Markétě a Magdaléně. Neđívají se na televizi, protože je nezají-

mají dabované filmy, chtějí je sledovat v originále. Když mluvíme o nějakém novém filmu nebo zahraničním seriálu, který se objeví v televizi, řeknou, že už to viděly před rokem na internetu. Nová generace je daleko sebevědomější, jazykově vybavenější. Co jí chybí, je pídění se po věcech, které se nedají vygooglovat.

■ **Na jednoznačný aplaus to tedy není?**

Mnoho věcí dělají dobře, lépe než my, myslím ale, že věci, kte-

ré se za nás musely dělat na koleně a zabraly spoustu času, byly podnětnější pro růst osobnosti. Zdá se mi, že se víc mačkají tlačítka, než se myslí.

Vadí mi taky nedostatečný kontakt s kvalitní češtinou, což má za následek zaplevelení mateřštiny slovy, jako je třeba *super*. Tohle slovo nenávidím, protože je vrahem celé armády květnatých slov, která zmizela.

Méně se čte, málo se ví o české historii, o české hudbě. Já třeba

strašně rád poslouchám Prodanou nevěstu, nejraději doma nahrávku s Petrem Dvorským a Gabrielou Beňačkovou, do divadla na to nejdou, protože mě to pokaždé dojde k slzám. Nádherná Smetanova hudba, nádherný Sabinův text: *Má Mařenka, ta je pravý diamant, nejkrasší krásenka...*

■ **Jste sečtělý, přemýšlivý člověk, nevadí vám, jak často**

S Vilmou Cibulkovou se mi hrálo úplně nejlépe. Byla nesmírně inspirující a hodně přetvořila moje uvažování o divadle

se pohybujete v dost povrchním prostředí?

Máte-li na mysli prostředí seriálů vyráběných komerčními televizemi, tak vám musím říct, že jsem se tam setkal s mnoha schopnými a vzdělanými lidmi. Práci, kterou v extrémně krátkém čase dělají, vykonávají na 150 procent. Nemůžu přece říct, že se pohybují v povrchním prostředí, když za režijním pultem sedí Jiří Adamec nebo Jaroslav Polišenský a vedle sebe mám třeba Aloise Švehlíka,

Petra Kostku nebo Jitku Smutnou, jako tomu je v případě Cest domů.

To je možná pohled intelektuálního světa, který zrovna nevyhledávám. A upřímně řečeno, podívám-li se na výsledky práce právě tohoto světa, které vznikají za spoustu peněz, tak takový rozdíl nevidím. To platí zejména u českého filmu.

■ **K popularitě vás vynesl seriál Pojišťovna štěstí, jehož sledovanost, hlavně jeho první řady, nebyla překonána.**

Nezapomeňte, že vznikl v době, kdy těch seriálů nebylo tolik a kdy po nich byla velká žízeň. To, že si tenkrát režisér Adamec vybral mě, považuju za štěstí, protože to nebyl seriál složený z lidí, kteří zrovna měli čas. Hrála tam herecká esa jako Jiřina Bohdalová, Jiřina Jirásková, Petr Nárožný, Petr Kostka... Pro mě to byla

<< „Vilma byla nesmírně inspirující,“ říká o své bývalé životní i herecké partnerce Vilmě Cibulkové. Snímek je z dramatu **Trn milosrdenství** na scéně Divadla Ungelt. Foto Veronika Patková

>> **S přítelkyní Helenou Bartalášovou (32), majitelkou butiků v centru Prahy, jsou již tři roky.** Foto Právo – Milan Malíček

vysoká škola práce před kamerou.

■ **A také asi první srážka s popularitou...**

Musím říct, že jsem si to zkraje užíval. Všichni herci jsou ješitní, a když mě lidé potkávali na ulici a věděli, kdo jsem, lichotilo

mi to. Dost rychle mi začalo docházet, že asi není úplně v pořádku, že mě poznají, a nepoznali by třeba profesory Pirka, Zahradníka, Beneše nebo Pařka. Rychle jsem se vrátil na zem. Moje schopnosti interpretovat něco před kamerou jsou možná slušné, ale ke schopnostem těchto lidí mám na světelné roky daleko.

Charismatický,

Jeho život by vydal na román: narodil se do rodiny filozofa, vysokoškolského pedagoga a divadelního kritika, jenž se oženil se svou žačkou z ostravské konzervatoře. Ta pak zpívala ve sboru Státního divadla v Ostravě. Otcova knihovna se stala základem jeho vzdělání a sečtělosti.

Když mu bylo necelých šestnáct, otec zemřel a rodina přestala držet pohromadě. Odešel z domo-

va, a aby se při studiu gymnázia uživil, pracoval jako brigádník v šamotárně a koksovně. „Byla to neskutečná dřina, je tam 65 stupňů, vdechujete jedovaté koksárenské plyny. Mám od té doby velkou úctu k lidem, kteří se tak živí celý život. Přestože divadlo je prašné, uvědomuju si, v jakém nádherném prostředí pracuji,“ řekl v našem rozhovoru.

Po maturitě ho přijali na studium herectví na JAMU v Brně. Studium bylo tak trochu jeden velký flám, ale mladého charismatického herce hned přijali do Mahenova divadla a o dva roky později do pražského Národního divadla. Vydržel tam sedm let

■ Před kterým ze svých hereckých kolegů byste smeknul?

Tady musím říct, že moje generace se bude těžko přibližovat mistrům předchozích generací. Nepatřím k těm, kdo by volali po starých pořádcích, když se ale dívám na staré televizní inscenace třeba ze sedmdesátých let, vidím, že byli dál, než jsme dnes – kvalitou, technickým zpracováním a hlavně dopadem na diváky.

Když jsem nastoupil do Státního divadla v Ostravě jako elév operety, byli kolem mě lidé, kteří se operetě věnovali celý život a dosáhli v tom vynikajících výsledků. Po škole přišlo Mahenovo divadlo v Brně, kde jsem hrál s takovými herci jako Vlasta Fialová, Ladislav Lakomý, Jana Janěková. Během sedmi let v Národním divadle jsem měl obrovské štěstí, že jsem se mohl potkat s takovými osobnostmi

jako Josef Kemr, Josef Somr, Boris Rösner, Josef Vinklář, Jiří Adamíra, Věra Galatíková.

Z poslední doby velmi rád vzpomínám na spolupráci s Vilinou Cibulkovou, protože ji považuji za herečku mimořádných kvalit, v našich podmínkách nedocenených. S ní se mi hrálo úplně nejlépe. Byla nesmírně in-

spirující a hodně přetvořila moje uvažování o divadle.

■ V čem?

Naučila mě k němu přistupovat velmi smrtelně vážně.

■ Jaké jsou vaše vztahy s bývalou ženou dnes?

Prožili jsme spolu pár skvělých let, ale je to minulost.

■ S kým budete trávit letošní Vánoce?

S přítelkyní Helenou. Před Vánoci se setkám se svými dcerami,

kterým je jednadvaacet a dvaadvacet a mají už své životy. Vnitřně budu trávit Vánoce se svými rodiči a také s bratrem, s nímž nemáme úplně dobré vztahy, ale je to můj bratr. Stále je v Číně.

■ Jaké Vánoce jste prožíval jako dítě?

Měly duchovní rozměr. Maminka byla věřící, zpívala v kostele v Ostravě. Pro nás to bylo hlavně pozastavení. Žádné opulentní svátky jsme neměli, pod stromečkem toho moc nebylo, protože jsme nebyli nijak dobře situovaná rodina.

V té době se drahými dárky se úplně ztratilo, že někdo někomu napíše pod stromeček básničku, povídku nebo něco vyrobí, namaluje obrázek. Lidé teď mají pocit, že když nedají dárek za patnáct tisíc, něčím se proviní.

■ Životní jubileum a Vánoce v rychlém sledu, to je příležitost k zamyšlení nad svým životem. Co dal a vzal?

Za největší dar považuji, že jsem se narodil do rodiny, do které jsem se narodil, a rodičům, které jsem měl. Že mě nasměrovali tam, kam by mě jiní rodiče asi nenasměrovali. Jejich předčasný odchod považuji za obrovskou ztrátu. Oba zemřeli v 59 letech. Dal bych dnes kus svého života za to, abych s nimi mohl strávit rok. A zeptat se jich na tolik věcí... Čím jsem starší, tím víc mi chybějí.

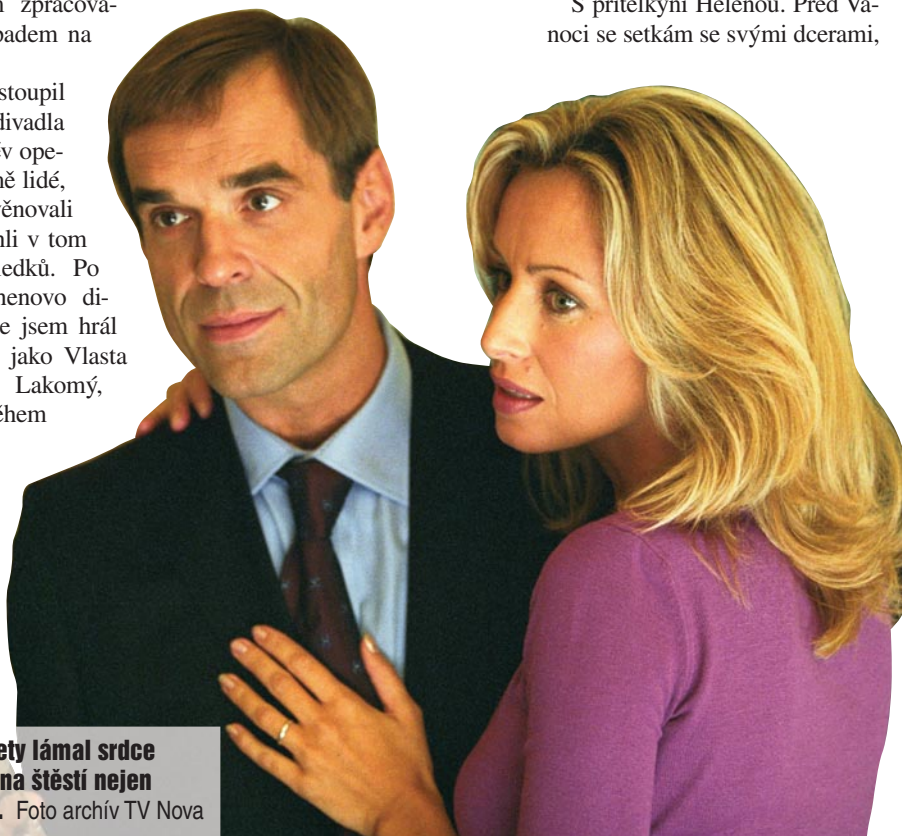
Za svoji velkou prohru považuji, že se mnou nevyrostaly moje tři děti. S pocitem viny, že jsem jim tím ublížil, se asi nikdy nevyrovnám.

■ Kdybyste mohl svůj život prožít znovu, žil byste ho jinak?

Myslím si, že ne. Spíš mě napadá, zda bych ho neprožil jako někdo jiný. Čím dál tím víc mám pocit, že jsem reinkarnace krtka nebo nějakého ptáka, zkrátka že patřím někam pod zem nebo do vzduchu. Nebo že jsem byl kdysi nějaká dobrá skála.

■ Co z toho by se vám líbilo nejvíce?

Krásný život mají podle mě moštití ptáci: rackové, alky, moštití orli, pelikáni... Když se dívám, jak se vznášejí pelikán a občas tím monumentálním zobákem nabere rybu, s obdivem žasnu... ■

>> Před deseti lety lámal srdce v seriálu Pojišťovna štěstí nejen Kateřině Brožové. Foto archiv TV Nova

přemýšlivý, nevěrný

a pak dal výpověď. „Hrál jsem skoro každý večer, pořád se učil nové a nové role. Připadal jsem si jako ve fabrice. Po sedmi letech se ve mně něco zadřelo. Možná to Národní mělo přijít později,“ řekl mi po letech.

V té době svedl i úspěšný boj s démonem alkoholu: „Rozhodnutí skončit s pitím považuji za skutečný zlom ve svém životě, protože jsem získal spoustu času, které mi pít za patnáct let vzalo. Šest hodin jsem obvykle býval opilý, sedm hodin jsem se z toho vyspával...“

V té době se zhoršil zdravotní stav jeho maminky trpící Alzheimerovou chorobou. Sta-

rost o ni byla na něm, protože o dva roky starší bratr Tomáš, renomovaný televizní novinář, který si vysloužil ostruhu v CNN a pak pracoval jako zpravodaj České televize v Číně, žil v té době v USA a na péči o matku se nijak nepodílel. To mu nikdy neodpustil a bratři se nestýkají. Miroslav Etlzer se pravidelně zapojuje do osvěty kolem Alzheimerovy choroby, která postihuje stále víc seniorů.

Velkým zlomem v jeho kariéře byl seriál Pojišťovna štěstí, kde si v ústřední roli získal srdce televizních diváček. Zůstal však na zemi a své úsilí soustředil především na zajímavé

divadelní projekty. V té době společně se svou třetí manželkou Vilinou Cibulkovou.

Manželství však nevydrželo dlouho, a to ze stejného důvodu jako jeho předchozí vztahy: po období euforie přišlo okouzlení jinou ženou. Tak tomu bylo i v době, kdy žil se Zuzanou Bydžovskou a zamiloval se do Vilmy Cibulkové. Syna Kristiána, kterého měl s Bydžovskou, vídal jen sporadicky a odcizeně přetrvává. Vilma Cibulková pak musela spolknout hořkou pilulku, když se její manžel usmíval z titulních stránek bulvárních listů po boku bezvýznamné hvězdičky seriálu Cesty domů.